7/5835

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.03-11/ 2819 19/5/2005

Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.04.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10704 sayılı yazı.

Denizli Milletvekili Sayın Mustafa GAZALCI'nın, "İlköğretim Türkçe ders kitaplarında yapılan değişikliklere ilişkin" ilgi yazı eki 7/5835 esas numaralı yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. İlköğretim Türkçe 8 adlı ders kitabı 23.07.1999 tarih ve 245 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile beş yıl süre ile ders kitabı olarak kabul edilmiştir. Bu kitabın okutulma süresi 2003-2004 öğretim yılı sonunda sona ermiştir. Bu bağlamda kitap, Bakanlığımızca güncelleştirilmiş, geliştirilmiş ve soru önergesinde ifade edilen yazarlara ait metinler de belirtilen çerçevede değerlendirilmiş, aşağıdaki yazarlara ait metinlerle dönüşüme gidilmiştir.

- Ömer Asım AKSOY'un "Dil ve Düşünce" adlı metni, Halide Edip ADIVAR'ın "Tanıdığım Çocuklardan Rüstem" adlı metniyle,
- Bedri Rahmi EYÜBOĞLU'nun "Abant Çağırıyor" adlı metni, Hasan Âli YÜCEL'in "Neşe" adlı metniyle,
- Zeynep ORAL'ın "Niçin Yazdım?" adlı metni, Nazım Hikmet RAN'ın "Türk Köylüsü" adlı metniyle,
- Feyza HEPÇİLİNGİRLER'in "Şöyle Falan Olmak" adlı metni Ahmet Hamdi TANPINAR'ın "Erzurum" adlı metniyle,
- Muhsin ERTUĞRUL'un "Tiyatronun Değeri" adlı metni, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün "Millet" adlı metniyle,
- Ulaş ÖZDEMİR'in "Başka Karadeniz Yok" adlı metni, Cahit KÜLEBİ'nin "Yurt" adlı metniyle,
- İpek ONGUN'un "İçimizdeki Güzellikler" adlı metni, Ziya Osman SABA'nın "Bir Yer Düşünüyorum" adlı metniyle

dönüşüme gidilmiştir.

Yukarıdaki sıralamada da açıkça görüleceği üzere dönüşüm yapılan metinler Halide Edip ADIVAR, Hasan Ali YÜCEL, Nazım Hikmet RAN, Ahmet Hamdi TANPINAR, Mustafa Kemal ATATÜRK, Cahit KÜLEBİ ve Ziya Osman SABA gibi "Çağdaş Türk Edebiyatı"nın ve "Türk Siyasi Tarihi"nin önde gelen şahsiyetlerindendir. İsmet İNÖNÜ döneminin Millî Eğitim Bakanı olan Hasan Ali YÜCEL'den alıntılanan metinden de açıkça görüleceği üzere metin seçiminde herhangi bir ön yargının olmadığı ortadadır.

Bilindiği üzere bir ders kitabının forma sayısının sınırlı olması tüm yazarlara aynı anda yer vermeyi imkânsız kılmaktadır. Bundan dolayı değişik yazarlar arasında dönüşüm yapılmaktadır. Söz konusu yazarlara ait yapılan dönüşümde Halide Edip ADIVAR'ın "Tanıdığım Çocuklardan Rüstem", Ahmet Hamdi TANPINAR'ın "Erzurum", Hasan Âli YÜCEL'in "Neşe", Mustafa Kemal ATATÜRK'ün "Millet", Cahit KÜLEBİ'nin "Yurt" adlı metinleri Bakanlığımızın daha önceki yıllara ait olan kitaplardaki metinlerden alıntılanmıştır. Bu da göstermektedir ki yapılan işlem çıkarma işleminden ziyade Bakanlığımız kitaplarının farklı baskıları arasında yazar ve metin dönüşümünü sağlama işlemidir.

Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay 06650 ANKARA
Telefon: 425 00 86 - 425 33 67 Faks : 418 64 01
e – posta : apk @ meb.gov.tr Elektronik ağ : www.meb.gov.tr

7/5835

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.03-11/ / /2005
Konu : Soru Önergesi

Metinler seçilirken;
a) Eğitsellik (pedagojik yön), edebîlik, metnin yazarının edebiyatımızdaki ağırlığı,
b) Metnin yazarının dil ve anlatımının güçlülüğü,
c) Metnin konusu veya teması,
d) Değişik yazarlara yer verme düşüncesi,
e) Forma sayısı
dikkate alınmalıdır.

2. Demokrasi ve hürriyetin eğitsel açıdan daha önde geldiği bilim ve sanatın da ancak demokrasi ve hürriyetin hakim olduğu yerlerde kendisini gösterebileceği düşünülerek yine Mustafa Kemal ATATÜRK'e ait "Demokrasi ve Hürriyet" adlı metin konulmuştur. Yapılan işlemin eğitsel açıdan hiçbir sakınca taşımadığı bilâkis son derece isabetli olduğu görüldüğünden dönüşüme gidilmiştir.

3. Söz konusu kitapların geliştirilmesi, güncelleştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, basımı, dağıtımı, satışı gibi tüm hakları Bakanlığımıza aittir. Bu bağlamda yaklaşık on bin kitapta her yıl yeni düzenleme ve değişiklerin yapılması kaçınılmazdır. Bu tür çalışmalar Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği gereği Bakanlığımız personelinden oluşan komisyonlar marifetiyle yapılmaktadır.

Ayıca ders kitaplarında kullanılan kelimelerin seçiminde bilimsel çevrelerde de kabul gördüğü gibi sözcük kullanımı sıklığı, anlaşılabilirlik ve dilden asıl amaç olan iletişimin iyi bir şekilde gerçekleşmesi esas alınarak mümkün olduğu kadar Türkçe kökenli kelimeler seçilmiştir. Söz konusu kitaplarda Türkçe kelimelerin atılarak yerine Arapça kökenli sözcüklerin konulduğu aşağıdaki örneklerde de görüldüğü gibi tamamen asılsızdır.

Sözcükler	6'ncı Sınıf Türkçe	7'nci Sınıf Türkçe	8'inci Sınıf Türkçe
ulus	Sayfa nu: 31, 86, 112 vb.	Sayfa nu: 31, 32, 43, 100, 121. 122 vb.	Sayfa nu:125, 38, 72 vb.
tümce	Sayfa nu: 10 vb.	Sayfa nu: 15, 118 vb.	Sayfa nu: 11, 37, 41, 43, 72, 232 vb.
sözcük	Sayfa nu: 77, 70, 38 vb.	Sayfa nu: 20, 24, 61, 10. 14, 19, 23, 28, 31 vb.	Sayfa nu: 93, 109, 116, 125, 133, 137, 143 vb.
ilgeç	Sayfa nu: 142, 145 vb.	Sayfa nu: 154, 187 vb.	Sayfa nu: İlgeç konusu bu sınıfta işlenmemektedir.
betimleme	Sayfa nu: 71 vb.	Sayfa nu: 187, 155, 165 vb.	Sayfa nu: Betimleme konusu bu sınıfta islenmemektedir.

EĞİTİME %100 DESTEK ÜCRETSİZ 444 0 632 DANIŞMA HATTI
Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay 06650 ANKARA
Telefon: 425 00 86 - 425 33 67 Faks : 418 64 01
e – posta : apk @ meb.gov.tr Elektronik ağ : www.meb.gov.tr

7| 5835

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.03-11/ 2899 17/5/2005

Konu : Soru Önergesi

4. Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi söz konusu ders kitaplarında kullanılan kelimeler "Yaşayan Türkçemiz" adlı Genelge ile herhangi bir şekilde çelişmemektedir. Bilâkis ders kitaplarında kullanılan anlatım dili tamamen "Yaşayan Türkçemiz" adlı Genelge doğrultusundadır.

Yayın evlerinin; yanıt, olanak, sözcük, tümce, betimleme, ulus, ulusal, eylem, ön ad vb. kelimeleri kullanmamalarını gerektirecek hiçbir sebep yoktur. Aksine bu kelimeler kullanılmaktadır. Söz konusu ders kitapları incelendiğinde bu görülecektir. Fakat özellikle bu kelimelerden dil bilgisi terimi olanlar kullanılırken yazar hangi terimi tercih ediyorsa ders kitabında ilk kullandığı yerde ayraç içerisinde eş anlamlısını da vermelidir. Bundan sonraki kullanımlarında hangi kelimeyi tercih ediyorsa onu kullanabilir. Bunun yanında terim seçiminde kargaşaya yol açmaması ve yanlış anlaşılmaya meydan verilmemesi bakımından kullanılan kelimenin ve terimin Türk Dil Kurumunun en son çıkarmış olduğu "İmlâ Kılavuzu" ve "Türkçe Sözlük"ünde yer alması gerekmektedir. Söz konusu kitapların ders kitabı olduğu göz önüne alınarak TDK "İmlâ Kılavuzu"unda ve "Türkçe Sözlük"ünde yer alan kelime ve terimlerin kullanım sıklığı kesinlikle göz önünde bulundurulmalıdır.

5. Yayın evleri ve yazarlarca hazırlanacak kitaplarda "Yaşayan Türkçe"nin kullanılması esas alınmaktadır. Ayrıca bu konuda resmî kurum olan TDK "İmlâ Kılavuzu" ve "Türkçe Sözlük"ün esas alınması Ders Kitaplarında Aranacak Nitelikler ile Yayın Evlerinde Aranacak Şartlar, Ders Kitaplarının Hazırlanması, İncelenmesi Değerlendirilmesi ve Eğitim Araçlarının Seçimine İlişkin Yönerge'nin 6'ncı maddesi (b) bendi birinci ve yedinci alt bendinde belirtilmektedir.

Yukarıda ifade edilenler dikkate alındığında ve uygulandığında yazarların kaygılanmasını gerektirecek herhangi bir durum söz konusu değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

EĞİTİME %100 DESTEK ÜCRETSİZ 444 0 632 DANIŞMA HATTI
Atatürk Bulvarı Nu: 98 Kızılay 06650 ANKARA
Telefon: 425 00 86 - 425 33 67 Faks : 418 64 01
e – posta : apk @ meb.gov.tr Elektronik ağ : www.meb.gov.tr